ANNONSE
Trenger du maler?
Få flere tilbud du kan sammenligne
Start her
Mittanbud

ANNONSE

Kronikk

«Pilleskam» i psykiatrien er et alvorlig samfunnsproblem

Styret i Norsk psykiatrisk forening

Lytt igjen • 7 minutter 1X

Vi må fjerne all stigmatisering av mennesker med psykiatrisk sykdom, inkludert skammen knyttet til å ta piller, skriver kronikkforfatterne. *Illustr...* Vis mer

Hvorfor er det så stor motstand mot bruk av medikamenter?

Publisert: 10.08.2023

Dette er en kronikk. Eventuelle meninger i teksten står for skribentens regning. Hvis du ønsker å sende et kronikkforslag, kan du lese hvordan her.

Vi møter stadig på «pilleskam» og motstand mot medisiner som brukes innenfor hjernehelse. Dette gjelder både i møte med den enkelte pasient og i samfunnsdebatten. Fenomenet bunner ofte i gamle fordommer eller i manglende kunnskap om moderne psykiatri. Budskapet frontes gjerne i kampanjer.

Dette bidrar til unødvendig skam, lidelse og funksjonstap. Det får konsekvenser for den enkelte pasient, familie og samfunn. Dette bekymrer oss.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Skambelagt

Vi leger anbefaler stadig flere medisiner som våre pasienter må ta resten av livet. Det er en kraftig økning i foreskriving av medisiner for livsstilssykdommer som ofte kan behandles med kostholdsendringer og fysisk aktivitet.

Det er også en stor vekst i bruk av smertestillende medikamenter og antibiotika.

Den norske befolkning bruker gjerne disse medisinene uten å stille spørsmål ved kunnskapsgrunnlaget og hvilke store markedskrefter som styrer retningslinjene.

Flere pasienter holder medisinbruken skjult for familie og venner

Innenfor medikamentell behandling i psykisk helse er det annerledes. Der synes det store målet i folkeopinionen å være at vi skal klare oss uten medikamenter. Det er i stor grad skambelagt å ta medisiner for psykiske lidelser.

Mange pasienter sier at «jeg tar medisiner nå, men målet er å klare meg uten». Flere pasienter holder medisinbruken skjult for familie og venner.

Hvorfor er det slik?

Det publiseres systematisk desinformasjon. Dermed kan det være utfordrende for mange å vite hva som er sant og usant om psykiatrimedisiner.

Artikkelen fortsetter under annonsen

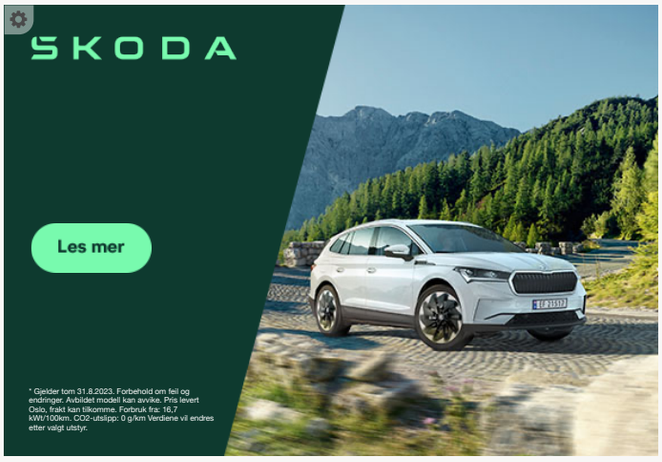

Det er en feiloppfatning at medisiner endrer personlighet, har større bivirkninger enn andre medikamenter og er skadelige eller unødvendige.

Det florerer med konspiratoriske teorier om at legemiddelindustrien bare vil tjene penger på å gjøre folk mest mulig avhengige. Noe av det kan skyldes kunnskapsmangel, men det kan være antimedikamentstemmer som overdøver tilgjengelig kunnskap.

Det er nemlig god evidens for at:

- Effekten og bivirkninger av psykiatrimedisiner er på nivå med de medisiner som blir brukt i somatisk helse.
- Pasienter med alvorlig depresjon har kroppslig stress, betennelsesreaksjoner, smerter og endringer i kroppens fettstoffer som bedres med medisiner.
- Pasienter som behandles med medisiner, kommer raskere i arbeid, og uførhet kan forebygges.
- Prognosen og tilbakefallsrisiko bedres betydelig blant pasienter med psykose som bruker antipsykotika over en viss tid.
- Pasienter med ADHD har ofte nedsatt livskvalitet, hyppigere depresjoner og mer rusproblemer og kriminell adferd dersom de ikke behandles med medisiner.
- Pasienter med bipolar sykdom er ofte helt avhengige av stemningsstabiliserende medikasjon for å fungere.
- Medikamentell behandling gjør pasientene mer tilgjengelige for psykoterapi.
- Det er ikke noe biologisk grunnlag for at vanlige psykiatrimedisin som antidepressiver, stemningsstabiliserende og antipsykotika skaper avhengighet.

Hvem kan gi råd?

Noe som særlig bekymrer oss, er at autorisert helsepersonell innenfor psykisk helse kan bidra til desinformasjon.

Her berører man grenser - faglig, etisk og juridisk - for hvem som kan gi råd om hva.

Noe som særlig bekymrer oss, er at autorisert helsepersonell innenfor psykisk helse kan bidra til desinformasjon

Legemidler foreskrives av leger. Og det er leger som gir råd om nedtrapping av astmamedisiner, insulin, hjertemedisiner, kreftmedisiner og stoffskiftemedisiner.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Kan det da være annerledes for psykofarmaka? Hvor går grensene for hva helsepersonell kan ytre offentlig eller i kontakt med pasientene – i strid med faglige retningslinjer? Ville dette vært akseptert innenfor andre medisinske fagfelt? Ville helsepersonell ubemerket gå hen og si at insulin er unødvendig fordi man heller bør spise sunt?

Går til mediene

Brukerorganisasjonene har et ansvar for å gi riktig informasjon og sikre at medlemmene får tilgang til oppdatert kunnskap.

Vi vet at noen pasienter har svært dårlige erfaringer med bruk av særlig antipsykotiske medikamenter. Noen av disse søker til mediene med egne erfaringer, selv om disse ikke nødvendigvis vil være representative.

Bivirkninger er imidlertid noe alle medisiner har, og de må balanseres opp mot fordelene.

Ofte er det vanskelig å skille sykdomssymptomer fra bivirkninger. Det er også store individuelle variasjoner både i effekt og bivirkninger av alle typer medikamenter. Flere medikamenter må prøves for å finne det som gir best effekt og minst bivirkninger.

Vi ønsker at mennesker med psykiske lidelser skal få den best tilgjengelige behandlingen. Så langt tyder de fleste studier på at medikamentell behandling er helt nødvendig for å oppnå bedring og økt livskvalitet og forebygge tilbakefall for de fleste pasienter med alvorlig psykiatrisk lidelse.

Medisin må selvsagt være en del av tilbudet sammen med alt det andre pasientene trenger. Vi har alle et ansvar for å formidle riktig kunnskap på dette området.

Alvorlig samfunnsproblem

Det er viktig for oss å formidle at psykiatrisk sykdom er nettopp det: sykdom som rammer mennesker urettferdig og tilfeldig. Og at ved de alvorligste formene for psykiatrisk sykdom er ofte medisiner essensielle for å lindre symptomene, bli helt frisk og hindre tilbakefall.

ANNONSE

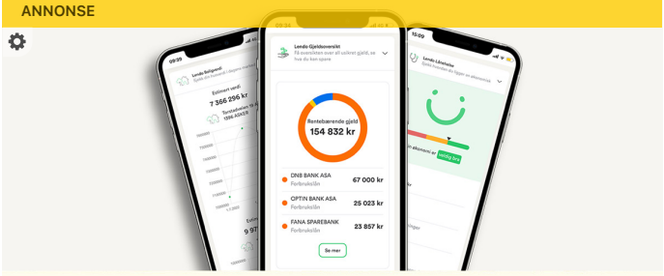

Lendo.no

Eff. rente 11,19%, kr 130.000, o/5 år.
Kostnad kr 37.988, totalt kr 167.988.

ANNONSE FRA LENDO.NO

Sjekk om du kan få en lavere rente på dine lån

Det skulle ikke være noe hverken å skamme seg over eller være redd for. Dette gjelder den enkeltes valg for egen helse.

Moraliseringen over bruk av medikamenter for psykiatrisk sykdom er et alvorlig samfunnsproblem. Den representerer reell diskriminering av mennesker som har psykiatrisk sykdom.

Moralisering over mennesker med kreft eller hjertesykdom som bruker medisiner for sine respektive lidelser, ville være helt uhørt.

Vi må fjerne all stigmatisering av mennesker med psykiatrisk sykdom, inkludert skammen knyttet til å ta piller.

Man skal selvsagt ikke bruke medisin som ikke er anbefalt av lege. Men hvis en lege foreskriver en medisin, er det på bakgrunn av en faglig vurdering - uansett hvilken kroppsdel hos pasienten som er involvert.

Vi vil understreke at vi her fokuserer på alvorlig psykiatrisk sykdom. Vi mener ikke at man skal ta medisin for normale svingninger og utfordringer i livet.

Kronikken er signert av styret i Norsk psykiatrisk forening:

Lars Lien, leder

Solveig Klæbo Reitan, nestleder

Niclas Jørgen Nilsson Halvorsen

Anna Ulrika Larsson

Kristina Norheim Lorentzen

Elisabeth Mork

Shahram Shaygani

Marianne Smetop

Melissa Anne Elin Authen Weibell

Vis kommentarer

Tips oss

Send innlegg

Les videre

Kronikk | 21. juli

Norge | 15. juni

Alkoholproblemer: Hvorfor behandler vi så få?

Vil gjøre det lettere å bruke tvang mot de sykeste i psykiatrien

Kronikk | 13. juni

Med så mange gode intensjoner blir 3 milliarder kroner til psykisk helse bare pinlig

Norge | 18. juli

51-åringen har vært overvektig siden hun var barn. Nå trener hun to-tre ganger i uken.

ANNONSE

Mest lest akkurat nå

1 **Verden** | I går 17:25
Etter to år med makt er Taliban-krigerne lut lei:- Livet er blitt så slitsomt

2 **Kommentar** | I går 18:32
Raymond Johansen - nå også som samfunnsingeniør

3 **Økonomi** | I går 12:26
De har ansvaret for et offentlig milliardprosjekt. Ansatte forteller om et giftig arbeidsmiljø der folk gråter på jobb.

4 **Norge** | I går 09:28
Ras er gått i et av de evakuerte områdene i Hønefoss: - Måtte bare komme oss av gårde

5 **A-magasinet** | 9. august
Hverdagen fungerer, og hun har en snill partner. Er det nok for å bli i et forhold?

Tilbake til forsiden

Aftenposten

Sjefredaktør og adm. direktør: Trine Eilertsen
Nyhetsredaktør: Tone Tveøy Strøm-Gundersen
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Featureredaktør: Lillian Vambheim
Kulturredaktør: Cecilie Asker
Debattredaktør: Erik Tornes
Utviklingsredaktør: Eirik Hammersmark Winsnes
Redaktør avis og forlag: Audun Solberg

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Aftenposten sentralbord: Tlf. 22 86 30 00 – Adresse: Akersgata 55, 0180 Oslo

Tips Aftenposten
Send inn debattinnlegg
Logg over rettelser i Aftenposten

Kundeservice
Annonsere i Aftenposten
Personvernpolicy
Informasjonskapsler

Schibsted Aftenposten er en del av Schibsted. Schibsted er ansvarlig for dine data på denne siden. Les mer